

12 May 2011 Thursday 13:45-15:30

Chairmen: Kâhya E., Keskinbora H.K.

TARİHSEL OLARAK KADIN ŞIFACILIK VE TIBBIN DEĞERLERİ

Hafize Öztürk Türkmen¹

¹Assist. Prof., Akdeniz University Medical Faculty, Dept. of Medical History and Ethics

Bir uygulamalı bilim alanı olarak tıbbın tarihsel süreçte erkek egemen bir bakış açısına, işleyiş yapısına ve söyleme sahip olduğu; bu eril niteliğin insan acısını dindirmeye yönelik büyüsel pratiklerden geleneksel halk hekimliği uygulamalarına, tapınak tıbbından bilimsel-deneysel yöntemeye dayalı klinik uygulamalara kadar geniş bir yelpazede yaşama geçirildiği gözlenmektedir. Tarihsel süreç antik kültürlerin hastalıkları sağaltıcı "bilge kadınlar"ının ve "hekim kraliçeler"inin Ortaçağ'da "avlanan cadılar"a ve baştan çıkarıcı "sarı kızlar"a dönüştürüldüğünün tanığıdır.

XIX. yüzyılda tıbbın bilimselleşmesiyle başlayan süreç ise, profesyonelleşen "hemşireler" ve "kadın hekimler"e yönelik bir dizi uygulama, geleneksel şifacılığı sürdüren "ebeler"in dışlanması tıbbın ve tedavi etme işinin eril niteliğini sağlamlaştırmıştır. Çünkü olgusal gerçekliğin bir parçası olarak insan bedenine yönelik tıbbi uygulamalar, bilimsel yöntemin temel nitelikleri olan akılcılık, nesnellik, sınıflandırma, evrensellik, genelleştirilme gibi kavramlar eşliğinde ele alınmakta; bu nitelikler eril karakterle özdeşleştirilmekte, insanın aynı zamanda bir anlam ve değerler bütünü olduğu, dolayısıyla hekimliğin moral değerleri de içeren bir meslek olduğu gerçeği gözden ırak tutulmaktadır. Son dönemde gündeme getirilen kanıta dayalı tıp paradigması, klinik deneyimi deyim yerindeyse ikinci plana alan yaklaşımıyla bilimsel tıbbın giderek insancılıktan uzaklaşmasına katkıda bulunmaya aday bir görünüm sergilemektedir.

Bu çalışmada bilimsel tıbbın yapısal özellikleri ve eril karakterinin değerlendirilmesi, tıbbın cinsiyetçi yapısından kaynaklanan değer sorunlarının ele alınması ve insancıl bir tıp uygulamasının yaşama geçirilmesinde kadın bakış açısının sağlayabileceği olanakların tartışılması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kadın şifacılık; Cinsiyetçilik; Bilim; Tıp tarihi; Tıbbın değerleri

HISTORICAL WOMEN HEALING AND VALUES OF MEDICINE

As an applied science it is known that medicine has a masculine point of view, operation structure and discourse in within historical process; and these masculine characteristics have been performed in a wide range from spiritual practices to traditional folk medicine; from temple medicine to clinic practices based on scientific – experimental methods. Historical process is the witness of transformation from therapeutic "wise" women of ancient cultures and "physician" queens to "witch" hunts of Middle Age and seductive "blond girl".

The process which begins with the medicine becoming science in the 19th century; a series of practices towards professional "nurses" and "women physicians", exclusion of "midwives" who sustain traditional healing reinforced masculine characteristics of medicine and treatment. It is because, medical practices towards human body are regarded together with concepts such as rationalism, objectivity, classification, universality, generalization as a part of conceptual reality; these characteristics are identified with masculine characters, and the fact that human is a set of cohesion and values, therefore medicine is an occupation which also includes moral values should not be ignored. Evidence-based medicine paradigm which has been the issue in the recent years contributes scientific medicine become alienated from humaneness by taking clinic practices to background.

In this study, it was aimed to discuss the evaluation of structural and masculine characteristics of scientific medicine, consideration of other problems caused by gendered structure of medicine and potentials that can be provided by female point of view in the actualization of humanistic medical practice.

Keywords: Woman healing; Genderism; Science; History of medicine; Values of medicine.